

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра германської філології



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи  Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Ступінь бакалавра

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література.

Мова і література (англійська))»

2023-2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Баркасі Вікторія Володимирівна, доцент кафедри германської філології, кандидат педагогічних наук, доцент.

Дем'яненко Ольга Євгенівна, доцент кафедри германської філології, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри германської філології _____ (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від “30” серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради _____ (Михальченко Н.В.)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Методика навчання англійської мови» розглянуто проблеми методичної підготовки вчителя англійської мови, визначено особливості формування мовної особистості сучасного студента; проаналізовано нормативно-правову базу; досліджено лінгводидактичну систему викладання дисципліни (підходи до навчання іноземних мов, закономірності, принципи, методи, прийоми та засоби навчання); окреслено ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу; схарактеризовано технологію організації самостійної роботи учнів та їх практичної підготовки; розкрито особливості змішаного навчання і роль дистанційного в його системі, інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання; з'ясовано професійні уміння вчителя англійської мови, серед яких уміння враховувати особливості особистості учня, раціонально використовувати на уроці різноманітні засоби, які сприяють ефективній організації навчального спілкування, активно впроваджувати види діяльності, що активізують процес навчання; створювати сприятливий психологічний клімат, який дозволяє учням розкривати свої індивідуальні можливості, критично оцінювати та аналізувати результати власної педагогічної діяльності, та знаходити шляхи і способи її удосконалення; особливої уваги приділено вмінню вчителя раціонально організовувати педагогічне спілкування під час уроків.

Ключові слова: методика, нормативно-правова база, принципи і методи навчання, технологія навчання, дистанційне навчання, професійні уміння.

Course Annotation

In the process of "Methods of the English language teaching" study the problems of methodical training of English language teachers are considered, the peculiarities of a modern student's language personality formation are determined; the regulatory framework is analyzed; the linguodidactic system of teaching the discipline is studied (approaches to teaching foreign languages, regularities, principles, methods, techniques and means of teaching); the efficiency of information application and communication complex is outlined; the technology of organization of students' self-work of and their practical training is characterized; features of blended learning and the role of distance learning in its system, information and educational resources of distance learning are revealed; the professional skills of English language teacher are clarified, they include the ability to consider the personality of the student, to use various tools that contribute to the effective organization of educational communication rationally, to implement activities that enhance the learning process; to create a favourable psychological climate that allows students to discover their individual capabilities, to critically evaluate and analyze the results of their own pedagogical activities, and to find ways and means to improve it; special attention is paid to the teacher's ability to organize pedagogical communication in the classroom.

Keywords: methodology, normative and legal framework, principles and methods of learning, learning technology, distance learning, professional skills.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання англійської мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальностей: «014 Середня освіта (Українська мова і література)» за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (англійська))».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є надання теоретичних та практичних знань щодо підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: практичний курс англійської мови, теоретичний і практичний курс англійської мови, педагогіка, психологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати:

1.1. Курс має на меті забезпечення методичної підготовки студентів до реалізації професійних функцій учителя англійської мови.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- створення у студентів широкої теоретичної бази, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання іноземної мови як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знання із суміжних з методикою наук психолого-педагогічного й філологічного циклів, і на цій основі сформулювати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя;
- ознайомлення студентів з найбільш відомими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання іноземної мови, а також формування умінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;
- розвиток у студентів творчого методичного мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови у школі;
- сприяння формуванню соціокультурної компетенції майбутнього вчителя англійської мови.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати й розуміти предметну галузь професійної діяльності.

ПРН 4. Володіти українською мовою на належному рівні й уміти реагувати мовними засобами на соціокультурні запити.

ПРН 5. Оперувати базовими категоріями й поняттями мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови і літератури; використовувати їх у процесі проєктування й організації освітнього процесу в ЗЗСО.

ПРН 11. Упроваджувати сучасні технології навчання, враховуючи інноваційні підходи, закономірності, методи, прийоми та засоби навчання, інтегруючи нові інформаційно-комунікаційні технології в процес навчання.

ПРН 17. Пояснювати психологічні та психофізіологічні процеси відповідно до законів соціальних та природничих наук; уживати ефективних заходів зі створення безпечного й здоров'язбережувального освітнього середовища.

ПРН 18. Володіти сучасними методиками викладання мовно-літературних дисциплін. Організовувати освітній процес з української мови і літератури з використанням методик змішаного навчання.

ПРН 19. Володіти англійською мовою (на рівні B2), зокрема мовленнєвою діяльністю в основних її видах (говорінні, аудіюванні, читанні та письмі); використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися принципів академічної доброчесності; здійснювати пошук, оцінювання, інтерпретацію та синтез наукової інформації, отриманої з різних джерел; оформлення покликань та укладання бібліографії.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та розвиток суспільства, техніки та технологій.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою.

ЗК 5. Здатність до виконання навчально- й науково-дослідницьких завдань; володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування.

ЗК 6. Здатність організовувати здоровий спосіб життя.

ЗК 7. Здатність проявляти повагу до української національної культури; з'ясовувати проблеми сучасної мовної та інформаційної політики.

ЗК 8. Здатність бути відповідальним, ініціативним; працювати в команді, розподіляти функції у виконанні спільної діяльності.

ЗК 9. Здатність розробляти й застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній та науковій діяльності.

II. Фахові:

ФК 2. Здатність оперувати знаннями, що репрезентують зміст філософії як науки; аналізувати основні досягнення філософської думки.

ФК 3. Здатність до засвоєння структури філологічної науки, поділу знань на мовознавчу та літературознавчу складову, усвідомлення специфіки кожної; аналізу закономірностей розвитку й функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою; здійснення лінгвістичного, літературознавчого та спеціального філологічного аналізу текстів різних стилів і жанрів.

ФК 7. Здатність аналізувати закономірності розвитку й функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови.

ФК 13. Здатність здійснювати іншомовну комунікативну діяльність у професійній сфері, виходячи із цілей спілкування й конкретної ситуації; уміння вести бесіду, робити повідомлення, репрезентувати чіткі й детальні висловлювання з широкого кола питань у професійній галузі.

ФК 14. Здатність до оволодіння знаннями теоретичних основ педагогічного процесу; сучасного освітнього простору; основних дидактичних систем; методів, засобів та форм організації навчання.

ФК 15. Здатність до професійного самовдосконалення, постійного поповнення власних знань, розвитку розумових здібностей, користування інтелектуальними й творчими можливостями та професійними навичками.

ФК 16. Здатність аналізувати дослідження вітчизняних та західних науковців про природу психічного та особистості як носія цього психічного; формувати уявлення про закономірності, етапи, умови й критерії успішного протікання психічних процесів; готовність до міжособистісної комунікації шляхом участі в бесідах та дискусіях з актуальних проблем навчання й виховання.

ФК 17 Здатність до оволодіння теоретичними знаннями про фізіологічні системи організму людини й закони, що регулюють її діяльність.

ФК 18. Здатність усвідомлювати теоретико-методологічні засади методики навчання української мови і літератури; застосовувати знання методичних основ мовно-літературної освіти, зокрема здатність до теоретичного й навчального моделювання уроків з метою формування предметних компетентностей.

ФК 19. Здатність до оволодіння основами професійно-методичних умінь вчителя іноземної мови; планування й реалізація різних форм організації навчально-виховного процесу з іноземної мови в ЗЗСО.

ФК 20. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студіювань у виданнях різної категорії; самостійного провадження науково-дослідницької роботи; репрезентації отриманих результатів на наукових заходах.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Тема 1. Методика навчання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками. Система освіти в Україні та навчання англійської мови.

Тема 2. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.

Тема 3. Цілі, зміст навчання іноземних мов. Принципи, методи та засоби навчання іноземних мов.

Тема 4. Навчання граматичного матеріалу.

Тема 5. Навчання лексичного матеріалу.

Тема 6. Навчання фонетичного матеріалу.

Тема 7. Навчання аудіювання.

Тема 8. Навчання говоріння.

Тема 9. Навчання читання. Навчання письма.

3. Рекомендована література:

Базова

1. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. К.: Ленвіт, 2006. 200 с.
2. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій [навчально-методичний посібник для студентів мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2011. 344 с.
3. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. 2-ге вид. Київ: Знання, 2011. 206 с.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
5. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П. Кудіна. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
6. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. К., 2000. 126 с.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
8. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2008. 256 с.
9. Морська Л. Теорія та практика методики навчання англійської мови / Л. Морська. Тернопіль: Астон, 2003.
10. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: [https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ ukrainskashkolacompressed.pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainskashkolacompressed.pdf).
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
13. Панова Л. С., Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник. Київ : Академія, 2010. 328 с.
14. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої і В.В. Черниш. К.: Ленвіт, 2003. 250 с.
15. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. К.: Генеза, 2007. 136 с.
16. Структурно-логічні схеми і таблиці з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Укл. С.Ю. Ніколаєва, С.В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.

17. Тарнопольський О. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навчальний посібник / Тарнопольський О. К. : Фірма "ІНКОС". 2006.
18. Brown H. Douglas. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 6th ed. Pearson ESL, 2007. 491 p.
19. Harmer J. How to Teach English: An introduction to the practice of English language teaching. – Harlow: Addison Wesley Longman Limited, 1998. 198 p.
20. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – Harlow: Longman, Pearson Education Limited, 2001. 371 p.

Допоміжна

1. Зєня Л.Я. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до навчання іноземних мов учнів профільної школи: моногр. / Л.Я.Зєня. Горлівка: Вид-во ГДПІМ, 2011. 436 с.
2. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. Київ.
3. Квасова О.Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь: [навч. посібник]. К.: Ленвіт, 2009. 119 с.
4. Коломінова О.О., Роман С.В. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі // Іноземні мови. 2010. № 2. С. 40-47.
5. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої та М.Т.Солов'я. К., 2002. 356 с.
6. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої і В.В.Черниш. К.: Ленвіт, 2003. 250с.
7. Подосиннікова Г.І. Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов // Педагогічний процес: теорія і практика. 2012. Вип. 3. С. 196-208.
8. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посібник для студентів. / Ніколаєва С.Ю. та ін.; під кер. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2004. 298 с.
9. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови): посібник / Бігич О.Б., та ін.; під кер. С.Ю. Ніколаєвої та Г.С.Бадалянц. К.: Ленвіт, 2001. 296 с.
10. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. К.: Ленвіт, 2005. 208 с.
11. Littlewood W. Communicative Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 108 p.
12. Richards J.C., Rogers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 1991. 170 p.
13. Stern H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching. Oxford University Press, 2001. P. 9-13.
14. Wallen N.E., Fraenkel J.R. Educational Research: a Guide to the Process. Mahah: Lawrence Erlbaum Associates, 2001. 548 p.
15. Williams M., Burden R. Psychology for Language Teachers: a Social Constructivist Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 240 p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольні роботи, самостійна робота студента.